

dig is; het volk
n zijn gezangen
formeerde volk
in grooten stijl
is geen „bewe-
st van een volk
is in de breedte

Heeren in ons
van die genade
de schoonste
stem, dus h.v.
dus actueel
ook in nieuwe
ngsbeseft om in
nooden, waarin
der schrift kan
an vier eeuwen
ik, om in een
tueele taal een
eren (opdat zij
hen (opdat zij
t!); om een ge-
nood-en-donker-
llereerst en het
maken. Daar is
bondleven, dat
bewijzen van
len Heere! Dat
steeds voort in
lat meegaan

n: stilstand
verderkruipen!
appen te doen!
daden te komen
volk, waarmede
Bangheid om
de oude plek
Meer angst uit
in uit schroom
ouding in plaats
ding van stilte,
vreedevolle
st uitgangspunt
servatief, angst-
alleen, aan het
et verleden, op
r, wil je „veilig“
zich in gesprek-
d gaat maken,
elke „eenige“
ke liederen ten
uit Da Costa's
in deze groot-
gehoofslieden.
ook! Zoo moet
ok de oude be-
en ik vóór, we
r zeggen, maar
raditionele niet
oude). Daarom
stukken: Bijbel,
schuld gevoeld,
hebben, telkens
den veroordeeld
k) dan nog wel
r de Schriften
en nieuw weten
uiver gezien en
in Zwitserland
oge dan denken
rdheid, wat men
peelt, de over-
geschoven theo-
die van Calvijn,
reld te brengen
ge de volle aan-
in deze situatie
stert en het van
genadigen van
universiteit en

het verleden ge-
naar te dekken
alvijn. Maar als
mentairen, zijn
eest is, die de
nstig de vragen
en, die waarlijk
reformatoisch
d, bezielend, be-
kunt ge de ge-
veel Calvijn-aan-
letterlijk, kippen-
, die een Calvijn

en met den toe-
ee op Zaterdag-
k. Toestand van
n geesteloosheid
iek en onderling
samenlijken op-
ekerheid en in-
moedig getuige-
sch geloofsleven,
bewust kerkelijk
allen tijde bereid
zich af wijzende,
n. Vooral weinig
d met meeliden
a aanzien van de
soorte, van nature
met al die andere
dwaling en daar-
in een in liefde
rende gemeentel-
itorische roeping,
van haar onver-
het persoonlijk
tge dagelijkse
wege de Synodes
n ook (wie heeft

op zijn knieën daarvoor schuld beleden — ach mis-
schen wel meer dan 7000, God geve het) een man als
Dr Ubbink, een broeder-voorganger, zijn leven lang
gezocht en gedacht heeft (meer dan troepen collega's!)
en toch het goede spoor is bijster geraakt!

Het is tragisch zoals men in ernst zoekt naar be-
houd en handhaving van het gereformeerde belijden,
maar de diepere schuldzaak niet schijnt te zien.
Die niet zoozeer ligt in afwijking van de leer (die
inderdaad niet alleen een gevaar is maar al onheil-
volle realiteit) maar dieper, wilt ge eerder-voor-de-
hand-liggende, eenvoudig naar mijn volle overtuiging
in ongehoorzaamheid, in onbekeerlijkheid van het ge-
wone, dagelijkse leven. De sfeer der godzaligheid,
der oprechte vroomheid is uit onze gezinnen al te
zeer geweken. Het geloofsleven wordt er niet meer
geheiligd in zelfverloochening en zelfoverwinning in
kleine en groote dingen; men leeft niet meer bewust
in den troost van Zondag 1, als degenen, die het eigen-
dom des Heeren zijn en dus zichzelf niet meer mogen,
niet meer behoeven te leven. Daarom is zooveel uit
de zeven brieven aan de Gemeenten van Klein-Azië
op ons toepasselijk: „ik weet uwe werken, dat zij om
mijns naams wil gearbeid hebt“ (ja, daar wordt ont-
zaglijk veel gedaan voor Christus en Zijn Rijk!), maar:
„ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde verlaten hebt.
Doe de eerste werken en zoo niet...“ Zoo heeft zich de
matheid gelegerd over onze hoofden en nevelen be-
letten het verre uitzicht! Men verstaat niet, dat den
oprechte het licht opgaat in de duisternis, dat de
gehoorzame, de dagelijks voor God wandelende,
de altijd zich bekeerende, dat di door den Heiligen
Geest innerlijk de zaligheid ervaart van het geloof,
dat di doorbreekt tot de waarachtige kennis van
Gods Woord, de levende kennis, die bezielt en tot
getuigen dringt en tot roemen in den Heere! Men ver-
staat niet, dat wij bekeering noodig hebben, om het
eens „klassiek“ te zeggen, eenvoudig praktijk der
godzaligheid! Het zou wel kunnen wezen, dat die
„onzuivere nochtans effectieve“, heelemaal-niet-
gereformeerde Buchmanbeweging in deze een bood-
schap en een vermaning is van God aan ons gerefor-
meerd adres!

Maar men verstaat niet. Men weet al van alle stem-
men en stroomingen van buiten tevoren, dat het
mogelijk goede daarin, allang en beter bij ons zelf
gevonden wordt en dat wij slechts hebben pal te staan
tegen invasie van onzuiverheden. Men staat onder
ons volk tot zijnzelfs groote schade zoo weinig open,
gelijk die „openheid“ een wezenlijk kenmerk is van
een volk op reis, een volk met toekomst, een al maar
door zich reformeerend volk. Men heeft veel meer de
neiging om zich, onbewust vaak van zelfgenoegzaam-
heid, in eigen welbesloten en ommuurde vesting op
te sluiten, alsof de wekelijksche geloofsbelijdenis van
de gemeenschap der heiligen niet wijder onspanning
heeft dan eigen geloofsgenooten en, waarachtig be-
leden, niet tot veel grooter zegen kan zijn. Zoo zie ik
overal een strijden tot behoud van de oude waarheden
(dat is goed, de Heer eischt dezen strijd!) en h.v. een
professor Schilder, die (hij zij er voor gedankt, want
dat moet ook geschieden) alle vermoedenissen en
teleurstellingen en misverstanden ten spijt, vecht als
een leeuw om de problemen en probleemjes scherp
en principieel te stellen, opdat die christelijk-gerefor-
meerden eens eindelijk zouden inzien, dat ze om ver-
keerde redenen „afgescheiden“ leven — en ik weet,
hoe de Synode ernst gemaakt heeft met de éénheid
aller gereformeerden en er een adres is uitgegaan —
en je hebt hoe langer hoe meer het gevoel, dat we
er niet mee opschieten, tenzij er een andere
sfeer komt, uit den Heiligen Geest, ten-
zij we allen een iegelijk aan den lijve
weten, actueel weten, wat bekeering be-
teekent.

Eerst reformatie in het persoonlijk leven, dan zal
God ons laten zien, wat een kerk-reformatie is! Dan
zal het ook ineens gaan, met een vaartje en in grooten
stijl. En alle belemmeringen, waar we nu mee „zitten“
zullen door den vloed des Geestes weggeduwd worden!
Ik neem nog eens het geschenk van de Synode in
handen! Dat „oude“ nieuwe boek! Ineens weer valt
mijn oog op die ouderwetse notentekens van Kok
en dat de commissie in haar voorrede het woord „mits-
gaders“ gebruikt en ik kan het niet helpen, dat me
dat voor oogen doet schemeren, alsof bij de namen
der ondertekenaars ook Rogerman en Datheen ge-
meld staan! Mag ik met dat Liturgie-boek in handen
ondankbaar zijn en heb ik geen oog voor het vele
goede, dat onder ons gevonden wordt en gewerkt
wordt? Neen, ik dank mijn God voor alles, dat hij tot
zijn dienst op aarde ons gelaten en ons gegeven heeft
boven vele anderen. Hem zij dank voor het goede in
ons Gezangen- en Formulierenboek!

Het komt me weer vanzelf in de gedachten, dat dit
het jaar is van het „Eeuwfeest“ der Afscheiding, waar-
op ons volk behoort te danken voor wat God ons be-
wezen heeft. Als het nu maar niet alleen als jubeljaar
wordt uitgeroepen, als het nu maar geen oppervlakkig
feestvieren wordt! Als het nu maar écht een gedenken
wordt voor Gods Aangezicht al de 100 jaar, ook de
laatste 20, die de Heere ons geleid heeft! Opdat we
met het „nieuwe“ Liturgie-boek op elken kansel boven-
al ons verootmoedigen, ons bekeeren en het Verbond
met onzen God vernieuwen!

Als ik eens zoo'n oude preek heb bijgewerkt en
gebouwen, dan spreekt er in al den nood van mijn
ziel over zulk gehrekkig dienstwerk toch heimelijk
zoo'n stille vreugde, die ik niet kan, noch mag het
zwijgen opleggen. Het is de „paradoxe“ blijdschap
van één, die zooveel leed en last van zijn nood heeft,
omdat hij, de dienaar, zijn Heer moet toestemmen:
„het had anders gekund. Gij hebt mij verder geleid.
Gij hebt mij méér gegeven dan in zulk schamel pre-
diken tot uiting komt. Heer, ik dank U voor dit nood-
gevoel en voor deze schaamte“. En deze ervaring wordt
een doorgang tot afhankelijk en rijker genadedienst!

Zoo schudde de Geest des Heeren het schuldgevoel
wakker, zoo verwekte hij allerwege verootmoediging,
verootmoediging, en nog eens: verootmoediging. Zoo
geve God mij en de gemeenten en allen, voor wie de
verheerlijking van Gods Naam boven alles ga, dat

wij zoolang dit Liturgie-boek op den kansel blijft lig-
gen doliëren zullen!

Doliëren met de verborgen vreugde in ons hart, dat
er reformatie komen kan en komen moet, omdat we
rijker kunnen zijn dan waarmee we voor den dag
kwamen, omdat Christus onze Leidsman geweest is.

Het artikel schijnt ons een antwoord waard.

We zullen daarom in „Kerkelijk Leven“ (zoo
mogelijk te beginnen deze week) in enkele losse artikel-
tjes er iets over zeggen. Ik moge dus daarheen ver-
wijzen.

K. S.

Verzoening van „zielen“ is geen verzoening van „standpunten“.

„Die Kerkblad“ (Zuid-Afrika) schrijft:

Die pers het algemene rugbaarheidsgevee aan die
beking van Dr Snyman, predikant van die Ned.
Geref. Kerk van Stellenbosch, tot verdraagsaamheid,
wat aanleiding gevee het tot schuldbelijdenis en ver-
zoening met Prof. Dr J. du Plessis.

Dat Dr Snyman verkies het om openbaarheid te
gee aan hierdie vir hom sentrale gebeurtenis in sy
lewe is te danke aan 'n bekeringsprediker, 'n sekere
mnr Fletcher wat opgang gemaak het in Kaapstad
en Stellenbosch en aangeprys is deur „Die Kerkbode“
en Dr Snyman om sy wonderbaarlike bekeringsstegniek.
Hierdie sensasionele bekeringsgeschiedenis sal nog 'n
nasleep hê in die onderwerping van die Kerkraad
van Stellenbosch aan die Ring van Stellenbosch, en
aan die opestelling van die kansel van Stellenbosch
vir die betrokke professor met wie Dr Snyman saam
gebid het aan die woning van die professor.

Hierdie wending in die houding van die predikant
van Stellenbosch is met vreugde begroet deur die
volgelingen van Prof. du P., wat natuurlik geen rede
het om ook bekeerd te word nie.

Reeds het die Transvaalse leier onder die predi-
kante, Ds Nicol van Johannesburg, van hom laat hoor.
S.Eerw. het sy blydschap te kenne gegee oor die
gebeurtenis en die stelling van die moderniste in
Transvaal beklem, n.l. dat nie die kerklike „howe“
nie, maar die sogenaamde teologie die leersverskille
in die kerk moet uitmaak wat die leermeester, Prof.
du P. altyd geëis het.

Verder hoop Ds Nicol dat die omkeer in die lewe
van Dr Snyman die atmosfeer sal suiwer (natuurlik
vir die moderniste!) in Stellenbosch en dat dit sal
dien om die „Professor te rehabiliteer“.

Dit blyk dus dat die bekeering van Dr Snyman toe-
gejuig word deur die Du Plessis-mense in die N.G.
Kerk.

Ons het hier weer 'n sprekende voorbeeld van die
vrugte van die metodisme wat dikwels in die geskie-
denis in diens van modernisme en liberalisme ge-
staan het teenoor die reformatie.

So was dit in die tweede helfte van die 19de eeu
toe die liberalisme 'n bondgenoot geword het in die
metodistiese opwekkingsdienste vanaf 1860. Die meto-
distiese metode is, as daar leersverskille kom, om die
mense te bekeer en onder die emosionele (gevoels)
stemming die verdraagsaamheid te bewerk — dan is
daar vrede! Maar ten koste van die suiwer leer!

„Die Kerkbode“ en Prof. du Plessis self is baie in-
genome met die veranderde houding van die predikant
van Stellenbosch, en die Professor spreek uit dat hier-
die toenadering geskied met behoud van eie oor-
tuigings, en dat hulle almal tog net oor onder-
geskikte punte verskil, en in die groot saak een is.
Dit is ook die gees van verdraagsaamheid ten opsigte
van die leer.

As 'n mens hierdie verdraagsaamheid 'n bietjie rek-
baar maak, dan kan ons nou maar almal die verskille
opsy sit, en uiteindelik, as die Roomse ons wil verdra,
met hulle ook tot 'n vergelyk kom, want in die hoof-
saak, so kan geredeneer word, is ons met hulle ook
eens.

Wonderlik dat mense nou op politieke en op gods-
dienstige gebied uitvind dat hulle net oor onder-
geskikte punte al die tyd verskil het en rusie gemaak
het, en dat die saamsmeltingsproses na die ontdekking
ongehinderd kan deurgaen, elkeen egter nog „met be-
houd van eie oortuigings“.

Hoe op aarde kan Ds Nicol met sy leier, die Pro-
fessor van Stellenbosch, wil hê dat leersverskille nie
deur kerklike samekomste nie, maar deur teologie
moet behandel en uitgemaak word?

Wie is die Teologe dan? Dit is tog nie teologies
toegeruste mense wat as 'n kaste afgesonder is nie.
Die Teologe is tog Professore in die Teologie, en pre-
dikante wat diennars is van die kerk en gebind is
deur 'n Belydenis-formulier.

Moet die kerk dan maar toesien dat sy teologe deur
allierlei soort van leer-onderting verskil en allerlei
ketterij verkondig?

En as die teologe dan oor 'n leerpunt beslis het
moet die kerk dan maar aanvaar wat deur die meerder-
heid van teologe-stemme as resultaat van die teolo-
giese wetenskap uitgemaak is? Of as die Teologe nou
in die sin het om altyd maar te debiteer en te
argumenteer en nie tot 'n beslissing kom nie, moet
die kerk hulle maar hul gang laat gaan, en of van
hulle geen notisie neem of hulle toelaat om die rus
van die kerk te versteur?

Nee, die kerk moet rus hê, en in die rustige atmos-
feer van sy Belydenis moet deur bediening van
Woord en Sakramente die gemeente gebou word.

Daarom moet elke sogenaamde teoloog wat predi-
kant of professor is, hom onderwerp aan die belydenis,
sodat hy nie 'n rus-versteurder of skeurmaker sal
wees nie. En als hy dan besware teen die Belydenis
het? Ja, hy moet dan op wettige wyse sy be-
sware nie voor die teologe lê nie, maar voor die kerk
in Sinode vergader, waar ook teologe sal wees wat
hom sal aanhoor en, of met hom instem en daarom
die Belydenis wysig, of van hom verskil en hom
verpik om hom te onderwerp sodat die waters van
die kerklike lewe nie beroerd word nie, of die kerk
bedank om buite die mure van die kerk rustig en
lustig te teologiseer sy teologie.

Hierdie verdraagsame advies om die predikante te
laat uitmaak wat waarheid is is nie alleen gevaarlik
nie, maar ook in stryd met die geskiedenis wat leer
dat al die strydvrue en rusies tussen teologe besweer
is deur Sinodes. Dink maar aan Arius en Athanasius
en die Sinode van Nicea, en voorheen, selfs in die
Bybel aan Paulus en die Judaïstiese predikante en
die vergadering van Jerusalem, aan Gomar en
Arminius en die Sinode van Dordt — enkele voor-
beelde uit honderde.

K. S.

BOEKBESPREKING

Kerstnummer „De Spiegel“.

N.V. Gebrs Zomer & Keuning's Uitg.-Mij —
Wageningen.

Te laat om nog voor Kerstmis daarvan aankondiging
te doen, ontvingen we het Kerstnummer van „De Spie-
gel“. Maar rondom Kerstmis blijft toch de sfeer in de
huiskamer, waarin zoo'n Kerstnummer op z'n plaats is.

De meditatatie (bij voortreffelijke illustratie) is van
Ds D. A. v. d. Bosch; over Bethlehem schrijft D. A. J.
Klimmen een interessant artikel; C. J. Lanooy vertelt
van de Pottenbakkerskunst; K. Norel geeft een verhaal:
Kerstnacht in het ijs; Mevr. C. Th. Jongejan—de Groot
levert eveneens een belletristische bijdrage: De Messias-
Bode; zooals ook Ds W. J. J. Velders: In donkere dagen
licht; M. Martien: De aanbidding zonder naam; A.
Looyen: De Boodschap; Jan Verheyen: De Grot van
Bethlehem; G. Kromdijk schrijft, bij mooie afbeeldingen,
een artikel over: Bloemen en Planten met Kerstmis;
Netty Klingen over: Kleeding-Besognes in vroeger tijden.
Eindelijk geeft Mevr. C. Th. Jongejan—de Groot nog een
jeugdverhaal: Prins Pater.

Het geheele nummer is rijk geïllustreerd, met tekst-
afbeeldingen zoowel als met afzonderlijke platen.

In ons land verschijnen heel wat vertaalde romans.
Volgens de statistieken bedraagt het aantal ongeveer
hetzelfde als van de oorspronkelijke Nederlandse
romans. Omgekeerd gebeurt het zelden, dat een Neder-
landsche roman in een ander land vertaald en uit-
gegeven wordt. Slechts aan enkele Nederlandse
auteurs valt 'voorrecht te beurt hun werk in een
vreemde taal te zien verschijnen.

De boeken van Mevr. A. van Hoogstraten—Schoch
blijken evenals in ons eigen land ook in 't buitenland
gezocht te zijn. Dezer dagen verscheen een Zweedsche
vertaling van haar bekende boek „Gouden Teugels“. Van
de Duitse vertaling van dit werk verscheen nu reeds
de derde druk, terwijl de vertaling van „De Lange
Weg“ onlangs in tweeden druk verscheen.

Ter recensie ontvangen:

De Christelijke Illustratie De Spiegel, uitgave N.V.
Gebrs Zomer & Keuning's Uitg.-Mij te Wageningen, met
veel actuele foto's en belletrie, verzorgd door tal van
medewerkers: Johanna Breevoort, Annie Vreeland, K.
Lantermans, K. Menk, K. Norel, M. v. d. Staal, G. J.
Peelen, M. Martien.

Ook in de artikelen veel afwisseling: Saarprobleem.
De Westfriezen, Hoe de Bijbel tot ons kwam, Slavernij,
Psychotechniek, De geschiedenis van de krant, Actueel
alderlei.

De Chr. Weekillustratie: Het Schouw-
venster. Uitgave H. A. v. Bottenburg, Prinsengracht
493, Amsterdam, met de bijlage: „Het kleine Schouw-
venster“, weer met talrijke foto's en belletristische bi-
dragen van verschillende medewerkers: G. C. Hooge-
werff, Paula, H. Ringelstein, W. Hoekstra, Jilles Lim-
burg, H. Kingmans, Mary Pos, Corry Westerbrink.
Interessante artikeltjes worden ook gegeven op politiek
gebied; Genève, Opstand in Spanje, Duitsland.

't Geïllustreerd Weekblad Timotheüs.
Uitgave: La Rivière & Voorhoeve te Zwolle, met stichte-
lijke overdenkingen van J. N. Voorhoeve en C. H. Spur-
geon. Besprekingen over personen uit heden en verleden:
Reisbeschrijvingen, Opvoeding en Onderwijs, Poëzie en
Menselwerk. Versierd met vele kunstfoto's.

De Zaaier. Uitgave van de Geref. Kerken in Ned.-
Indië. Een blad ter verbreiding der Christelijke gedachten
in Ned.-Indië, bestaande uit: Hoofdblad, Vrouwenblad,
Jeugdblad en Varia, met Schriftbeschouwingen, Reis-
indrukken, Wereldschouw. 't Jeugdblad wordt verzorgd
door Tine Bonnema voor Bijb. Gesch.

De Jonge Vrouw. Uitgave: Bosch & Keuning te
Baarn. Een geïllustreerd Chr. Maandblad met meditaties,
lichaamssoef, voor de vrouw; een rubriek: Practische
dingen. Verhalen en kunstfoto's.

Ons Reisblad, orgaan van de Ned. Chr. Reisver-
eeniging. Adres: Den Haag, Weteringdijk 22a. Het blad,
dat om de 14 dagen verschijnt, bevat vooral reispro-
gramma's.